

Zpráva o šetření

ve věci pana A.

Dne 17. 3. 2016 se na mě obrátil pan A., nar. xxx, t. č. ve výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici Jiřice (dále také jako „stěžovatel“). Stěžovatel mě požádal o prošetření vyřízení jeho stížnosti na zdravotní péči, která byla dotčenou věznicí vyhodnocena jako nedůvodná.

A - Předmět šetření

Od ředitele Věznice Jiřice jsem si vyžádala kopii kompletní stížnostní dokumentace. Předmětem šetření bylo, zda věznice řádně a včas vyřídila tu část jeho stížnosti, která se týkala zdravotní péče ve věznici. Nepřísluší mi však přímo hodnotit kvalitu poskytované zdravotní péče.

B - Skutková zjištění

Věznice Jiřice zaevidovala stížnost stěžovatele ve dvou podáních, a to ve dnech 25. 2. 2016 a 3. 3. 2016, přičemž tato podání věznici postoupil odbor zdravotnických služeb Generálního ředitelství Vězeňské služby ČR a Generální inspekce bezpečnostních sborů. Stížnosti věznice vyřídila dne 7. 3. 2016.

Dle tvrzení stěžovatele v jeho stížnosti se několik měsíců množí v jiřické věznici otevřené hnisavé vředy. Vězeňský lékař MUDr. Rambousek neprovedl dle stěžovatele žádné výtěry ani jiné kroky směřující k objasnění příčiny těchto hnisavých ran; samotné léčení probíhá sporadicky; uvedený lékař údajně odmítá předepisovat odsouzeným léky a diety a neprovádí další potřebná zdravotní opatření. Stěžovatel si dále stěžoval na odebrání léčebné výživy „D2“ a její nahrazení stravou „NS“.

Stěžovatel na oddělení prevence a stížností dle záznamu o stížnosti ze dne 1. 3. 2016 uvedl, že není spokojen s přístupem lékaře, který u něj nijak neléčil vyrážku, jež mu zasáhla horní i dolní končetiny. Na dotaz pracovníků oddělení prevence a stížností, zda s těmito obtížemi navštívil lékaře, sdělil stěžovatel, že nikoliv, ačkoliv chtěl, neví přesně kdy, ale nebyl k lékaři naveden, poté již o návštěvu nežádal. Dle stěžovatele mu byla ve Věznici Pardubice přiznána léčebná dieta „D2“, kterou mu MUDr. Rambousek odebral a nahradil stravou „NS“.

Ke stížnosti připojil své stanovisko dne 3. 3. 2016 MUDr. Oleg Rambousek (vedoucí lékař zdravotnického střediska Věznice Jiřice). Vedoucí lékař ve svém stanovisku uvedl, že stěžovatel od svého příjezdu z Věznice Pardubice dne 3. 12.

2015¹ nenavštívil ordinaci lékaře, nesdělil jakékoliv potíže a na nic si nestěžoval. Lékař dále sdělil, že bez vyšetření a osobní přítomnosti stěžovatele v ordinaci lékaře nelze posoudit, zda má, či nemá nárok na dietní stravu. Aktuálně poskytovaná strava „NS“ (nedráždivá strava) není léčebnou výživou, je to varianta základní stravy (nekořeněná, nesolená a nemastná).

Lustrací Knihy hlásících se nemocných, jež je uložena na dozorcím stanovišti č. 8 budovy 068, nebylo jméno stěžovatele od jeho příjezdu do věznice nalezeno.²

Ve vyřízení stížnosti ze dne 7. 3. 2016 bylo stěžovateli sděleno: „*Na základě provedeného šetření a vyhodnocení dostupných materiálů byl učiněn závěr, že je Vám ve Věznici Jiřice poskytována dostatečná zdravotní péče. Se vzniklými zdravotními obtížemi je nutné se obrátit na Vašeho ošetřujícího lékaře, což jste dosud neučinil. (...) V současné době je Vám vydáván adekvátní druh stravy, požadovanou léčebnou výživu ‚D2‘ může stanovit pouze Váš ošetřující lékař při návštěvě ordinace.*“

C - Hodnocení věci ochránkyní

Dle § 16 odst. 6 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, má odsouzený právo na zdravotní služby v rozsahu a za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem s přihlédnutím k omezením vyplývajícím z účelu trestu.

Mechanismus vyřizování stížností na poskytování zdravotní péče upravuje **zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), ve znění pozdějších předpisů (§ 93)**.³ Ředitel věznice jako poskytovatel zdravotní péče musí vyhodnotit **včas a řádně** obsah podání a po zajištění dostatečných podkladů směřovat odpovědně k poskytnutí úplných, odborných, pravdivých, přesvědčivých a srozumitelných informací.

Dle § 93 odst. 5 zákona o zdravotních službách je k šetření stížností osob proti postupu při poskytování zdravotních služeb, jejichž poskytovatelem je vězeňská služba, příslušný ředitel organizační jednotky vězeňské služby, pokud generální ředitel vězeňské služby nepověří šetřením stížnosti jinou osobu. Dle § 20 odst. 3 nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 55/2014, o vyřizování stížností a oznámení ve Vězeňské službě ČR, stížnosti ve věci zdravotní péče řeší ředitel věznice ve spolupráci s vedoucím lékařem zdravotnického střediska nebo vedoucím lékařem zdravotnické oblasti.

Dle § 93 odst. 3 písm. b) zákona o zdravotních službách je poskytovatel povinen vyřídit stížnost do 30 dnů od jejího obdržení. Stížnost byla do věznice doručena ve dnech 25. 2. 2016 a 3. 3. 2016, **vyřízena** pak byla dne 7. 3. 2016, tedy **včas**.

¹ potvrzeno výpisem z Vězeňského informačního systému

² potvrzeno úředním záznamem pprap. Marka Provozníka ze dne 3. 3. 2016

³ V tomto případě je třeba podotknout, že se jedná o vyřízení stížnosti poskytovatelem, nikoli registrujícím orgánem.

Důraz na **řádné vyřízení stížnosti** zahrnuje naplnění **několika dílčích hledisek**. Primárním požadavkem je, aby se věznice zabývala všemi námitkami stěžovatele, které jsou obsaženy ve stížnosti. Pouze takovými námitkami se pak mohou zabývat při hodnocení řádnosti postupu věznice při vyřízení stížnosti.

K tomu, aby se věznice mohla věcně a bez jakýchkoliv pochybností k námitkám vyjádřit, by si měla **zajistit dostatek podkladů**.

Ze samotného vyřízení stížnosti je zřejmé, že vyrozumění, které stěžovatel obdržel, **je příliš stručné a nereaguje výstižně, srozumitelně a vyčerpávajícím způsobem na námitky stěžovatele**, jak požadují principy dobré správy.⁴ Mělo by být samozřejmostí a pravidlem, že ředitel věznice vyrozumí stěžovatele o závěrech šetření stížnosti na poskytování zdravotní péče vyčerpávajícím a dostatečně srozumitelným způsobem v souladu se zákonem o zdravotních službách a principy dobré správy. Ve vyřízení stížnosti bych očekávala nejenom závěry, ale i údaje o tom, jakým způsobem ředitel k těmto závěrům dospěl, a o co tedy svá tvrzení opírá. Pokud stěžovatel nenavštívil lékaře, mělo by být ve vyřízení stížnosti uvedeno, že tento závěr věznice získala z tvrzení samotného lékaře, zdravotnické dokumentace a Knihy hlásících se nemocných. Nelze odkázat pouze k tomu, že závěry byly učiněny „na základě provedeného šetření a vyhodnocení dostupných materiálů“.

Nebudu se pouštět do hodnocení samotné zdravotní péče. Pokud však měl stěžovatel v předešlé věznici předepsánu dietu „D2“, tamní lékař měl k jejímu předepsání jistě důvod. Samotným přemístěním do jiné věznice se, předpokládám, zdravotní stav stěžovatele nezmění natolik, aby mu mohla být dieta automaticky odebrána. **Nezpochybňuji, že je v kompetenci vězeňského lékaře dietu odejmout, či přiznat, jsem však přesvědčena o tom, že by tak měl učinit až na základě vlastního vyšetření stěžovatele.**

Považuji za nezbytné, aby byli odsouzení přímo ve vyřízení stížnosti poučeni o tom, že pokud s vyřízením nesouhlasí, mohou podat k Ministerstvu spravedlnosti⁵ stížnost⁶, jež by měla obsahovat důvody nesouhlasu s vyřízením stížnosti. Jsem si vědoma toho, že uvedený požadavek na poučení vězněných osob nevyplývá přímo z právního předpisu, ale musím brát v potaz postavení vězněných osob, které vzhledem ke své aktuální situaci nemusejí mít dostatek informací o tom, jak ve věci postupovat. **Stěžovatel nebyl poučen o možnosti obrátit se v případě nesouhlasu s vyřízením stížnosti na Ministerstvo spravedlnosti.**

⁴ <http://www.ochrance.cz/stiznosti-na-urady/principy-dobre-spravy/>

⁵ ustanovení § 15 odst. 1 písm. b) zákona o zdravotních službách:

„O udělení oprávnění k poskytování zdravotních služeb rozhoduje ...

b) Ministerstvo obrany nebo Ministerstvo spravedlnosti, jde-li o zdravotní služby poskytované ve zdravotnických zařízeních zřízených těmito ministerstvy, s výjimkou oprávnění podle § 16 odst. 2, ...“

⁶ ustanovení § 93 odst. 2 zákona o zdravotních službách:

„Pokud osoba, která podala poskytovateli stížnost (dále jen „stěžovatel“), s jejím vyřízením nesouhlasí, může podat stížnost příslušnému správnímu orgánu, který tomuto poskytovateli udělil oprávnění k poskytování zdravotních služeb. Zároveň uvede důvody nesouhlasu s vyřízením stížnosti poskytovatelem.“

D - Závěry

Na základě výše popsaných zjištění a úvah jsem ve smyslu ustanovení § 18 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv dospěla k přesvědčení, že se Věznice Jiřice pochybila tím, že

- nedostatečně vyrozuměla stěžovatele o vyřízení stížnosti,
- bez lékařského vyšetření odňala stěžovateli dietu předepsanou v předcházející věznici,
- nepoučila stěžovatele o možnosti podat v případně nesouhlasu s vyřízením stížnosti stížnost k Ministerstvu spravedlnosti.

Zprávu o šetření zasílám řediteli Věznice Jiřice a žádám, aby se v zákonné lhůtě 30 dnů od jejího doručení vyjádřil ke zjištěným pochybením a informoval mě o přijatých opatřeních k nápravě. Zpráva shrnuje mé dosavadní poznatky, které mohou být podkladem pro závěrečné stanovisko.

Zprávu zasílám rovněž stěžovateli.

Mgr. Anna Š a b a t o v á, Ph.D., v. r.
veřejná ochránkyně práv
(zpráva je opatřena elektronickým podpisem)